ઈ.સ. ૧૭૫૬ ના વર્ષમાં ઉત્તર ભારતમાં મોગલ સામ્રાજ્યની પડતી થઈ રહી હતી. દિલ્હીની ગાદી પર બેઠેલા બાદશાહ આલમગીર (બીજા) ની કમજોરીનો લાભ લઈને અહમદ શાહ અબ્દાલી (દુર્રાની) એ પોતાના સૈનિકોને દિલ્હી મોકલ્યા. દિલ્હીમાં ભારે લૂંટફાટ મચાવ્યા પછી તેણે મરાઠાઓ પર હુમલો કરવાનું નક્કી કર્યું. મરાઠાઓ તે સમયે ભારતની સૌથી મોટી હિંદુ સત્તા હતા.

દિલ્હીથી ઉત્તર તરફ આગળ વધીને અબ્દાલીએ યમુના નદી પાર કરી અને કરનાલ પાસે પોતાની છાવણી નાખી. ત્યાં તેણે મરાઠાઓને પડકાર ફેંક્યો. મરાઠાઓ પણ પોતાની વિશાળ સેના સાથે પાણીપત તરફ આગળ વધ્યા. બંને સેનાઓ વચ્ચે ઘણા દિવસો સુધી યુદ્ધ ચાલ્યું. આખરે ૧૪ જાન્યુઆરી ૧૭૬૧ ના રોજ પાણીપતના ત્રીજા યુદ્ધમાં મરાઠાઓનો ભયંકર પરાજય થયો.

પાણીપતના ત્રીજા યુદ્ધમાં મરાઠાઓની હાર થવાના મુખ્ય કારણો

- **મરાઠાઓ વચ્ચે એકતાનો અભાવ:** મરાઠા સરદારો વચ્ચે સંપ અને એકતા નહોતી. પેશવા, સિંધિયા, હોલકર અને ગાયકવાડ જેવા સરદારો પોતપોતાની રીતે લડતા હતા. તેમની વચ્ચે કોઈ મજબૂત સંકલન નહોતું.
- **અબ્દાલીની મજબૂત સેના:** અબ્દાલીની સેના અનુભવી અને શિસ્તબદ્ધ હતી. તેમાં અફઘાન, રોહિલા અને અન્ય મુસ્લિમ સૈનિકોનો સમાવેશ થતો હતો. તેમની પાસે ઘોડેસવારો અને તોપખાનું પણ મજબૂત હતું.
- **પુરવઠાની સમસ્યા:** મરાઠા સૈન્ય પાસે પૂરતો પુરવઠો અને અનાજ નહોતું. લાંબા સમય સુધી યુદ્ધ ચાલવાને કારણે સૈનિકોને ભૂખમરાનો સામનો કરવો પડ્યો.
- **ગુપ્તચર તંત્રની નિષ્ફળતા:** મરાઠાઓ પાસે અબ્દાલીની યોજનાઓ વિશે પૂરતી માહિતી નહોતી. તેઓ અબ્દાલીના આક્રમણ માટે તૈયાર ન હતા.
- **રાજપૂત અને શીખોનો સહકાર ન મળવો:** રાજપૂત રાજાઓ અને શીખોએ આ યુદ્ધમાં મરાઠાઓને કોઈ મદદ કરી નહોતી. જો તેમનો સહકાર મળ્યો હોત તો પરિણામ કદાચ અલગ આવી શક્યું હોત.

પાણીપતના ત્રીજા યુદ્ધનું મહત્વ

પાણીપતનું ત્રીજું યુદ્ધ ભારતના ઇતિહાસમાં એક મહત્વપૂર્ણ વળાંક સાબિત થયું. આ યુદ્ધ પછી મરાઠાઓની શક્તિ ઘણી નબળી પડી ગઈ. તેમનું વિસ્તરણ અટકી ગયું. બીજી બાજુ, અહમદ શાહ અબ્દાલી ભારત છોડીને પાછો ગયો, પરંતુ તે મરાઠાઓને ફરીથી ઊભા થવા દેવા માંગતો નહોતો. તેણે મરાઠાઓને કાયમી ધોરણે નબળા પાડવા માટે ઘણા પ્રયત્નો કર્યા.

આ યુદ્ધ પછી મરાઠાઓ ફરીથી સંગઠિત થયા અને પેશવા માધવરાવ પ્રથમના સમયમાં તેમણે ખોવાયેલી શક્તિ પાછી મેળવી. પરંતુ પાણીપતની હાર તેમના માટે એક મોટો ઝટકો સાબિત થઈ. આ યુદ્ધમાં હજારો મરાઠા સૈનિકો અને સરદારો માર્યા ગયા, જેનાથી મરાઠા સમાજને ઘણું નુકસાન થયું.

પેશવા માધવરાવ પ્રથમ

પેશવા માધવરાવ પ્રથમ પાણીપતના ત્રીજા યુદ્ધ પછી મરાઠા સામ્રાજ્યના પેશવા બન્યા. તેઓ બાલાજી બાજીરાવ (નાના સાહેબ) ના પુત્ર હતા. તેમનો જન્મ ૧૭૪૫ માં થયો હતો. પાણીપતની હાર પછી મરાઠા સામ્રાજ્ય ખૂબ જ નબળું પડી ગયું હતું. આવા સમયે માધવરાવ પ્રથમે સત્તા સંભાળી.

- માધવરાવ પ્રથમ ખૂબ જ બહાદુર અને કુશળ યોદ્ધા હતા.
  તેમણે ઘણા યુદ્ધોમાં સેનાનું નેતૃત્વ કર્યું હતું.
- માધવરાવ પ્રથમ પોતાના દાદા બાલાજી બાજીરાવ (નાના સાહેબ) ના મૃત્યુ પછી પેશવા બન્યા હતા.
  તેમણે ૧૭૬૧ થી ૧૭૭૨ સુધી શાસન કર્યું.

પેશવા માધવરાવ પ્રથમ

ત્રીજા પાણીપતના યુદ્ધમાં મરાઠાઓની હાર થવાના મુખ્ય કારણો

પેશવા માધવરાવ પ્રથમ

પેશવા માધવરાવ પ્રથમ

પેશવા માધવરાવ પ્રથમ પાણીપતના ત્રીજા યુદ્ધ પછી મરાઠા સામ્રાજ્યના પેશવા બન્યા. તેઓ બાલાજી બાજીરાવ (નાના સાહેબ) ના પુત્ર હતા. પેશવા તરીકે તેમણે ૧૭૬૧ થી ૧૭૭૨ સુધી શાસન કર્યું. તેમનો જન્મ ૧૭૪૫ માં થયો હતો. પાણીપતની હાર પછી મરાઠા સામ્રાજ્ય ખૂબ જ નબળું પડી ગયું હતું. આવા સમયે માધવરાવ પ્રથમે સત્તા સંભાળી અને મરાઠા સામ્રાજ્યને ફરીથી મજબૂત બનાવવાનું કામ કર્યું. તેમણે ઘણા યુદ્ધોમાં સેનાનું નેતૃત્વ કર્યું હતું અને તેઓ એક કુશળ યોદ્ધા હતા.

- માધવરાવ પ્રથમ ખૂબ જ બહાદુર અને કુશળ યોદ્ધા હતા.
  તેમણે ઘણા યુદ્ધોમાં સેનાનું નેતૃત્વ કર્યું હતું.
- માધવરાવ પ્રથમ પોતાના દાદા બાલાજી બાજીરાવ (નાના સાહેબ) ના મૃત્યુ પછી પેશવા બન્યા હતા.
  તેમણે ૧૭૬૧ થી ૧૭૭૨ સુધી શાસન કર્યું.

ఓటరు కార్డు ఎలా పొందాలి ?

ఓటరు కార్డు పొందడానికి ఎవరు అర్హులు ? ఎక్కడ దరఖాస్తు చేయాలి ? ఎలా చేయాలి ?